

Dit adviesrapport is de uitkomst van een projectvak in het eerste jaar van de bachelor sociologie van de Vrije Universiteit Amsterdam. Studenten hebben in opdracht van de afdeling Kunst en Cultuur van de gemeente Amsterdam een verkenning uitgevoerd en hebben op basis daarvan aanbevelingen geformuleerd. Tijdens deze opdracht hebben zij naar eigen invulling verkennend onderzoek gedaan, waarvan deze rapporten het eindresultaat zijn. Dit rapport dient dus niet gelezen te worden als wetenschappelijk onderzoek. De deelnemende instellingen in de rapporten zijn casussen ter verdieping van de opdracht, de uiteindelijke adviezen van de studenten gaan niet over de individuele instellingen.

2 februari 2023

Adviesrapport Stadsdeel centrum

Terugblikken, en een blik op de toekomst

Team 4

LallaRifa Bakker

Jerom Thiruchelvam

Caglanur Öztürk

Daniela de Zwart

Inhoudsopgave

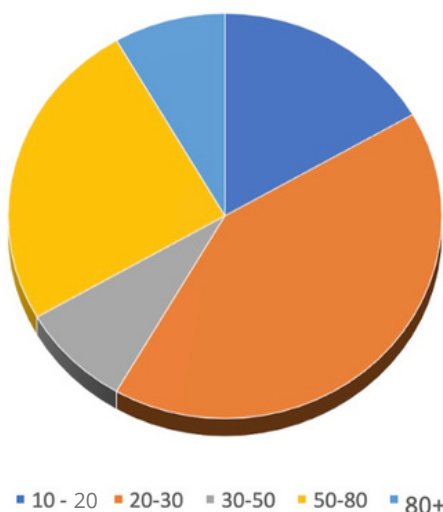
Inleiding	3
Aantrekken van jongeren <i>Advies</i>	4
Meer kansen creëren voor jonge kunstenaars <i>Advies</i>	6
Uitbreiding informatieverstrekking <i>Advies</i>	7
Toegankelijkheid bevordering voor mensen met een kleine portemonnee <i>Advies</i>	8
Conclusie	9
Literatuurlijst	10
Bijlage A	
Bijlage B	
Bijlage C	

Inleiding

Touria Meliani gaf in 2020 aan dat voor de periode 2021-2024 een uitbreiding van de A-Bis moet plaatsvinden om de veelkleurigheid van Amsterdam te kunnen representeren (Ekker, 2020). In de Amsterdamse Basisinfrastructuur, oftewel A-Bis, staan alle plannen omtrent de subsidieringen van de culturele infrastructuur (Amsterdam, 2020). Met de culturele infrastructuur worden de instellingen die hieronder vallen bedoeld en hoeveel subsidiëring zij krijgen. Deze heeft staan dat voor die periode het aantal kunst- en cultuurinstellingen waarin gesubsidieerd wordt, zal stijgen van 21 naar 35 instellingen (Ekker, 2020). Zo zijn de Kunstraadvoorzitter en de wethouders ervan overtuigd dat deze plannen bijdragen aan het bevorderen van de culturele diversiteit binnen de sector. Deze beslissingen zijn genomen op basis van vier criteria, waaronder 'belang voor de stad' en 'diversiteit en inclusie'. Hoewel er een aantal zaken zijn aangepast aan de hand van deze beslissingen, is het zo dat de maatschappij constant in verandering is. Hierdoor veranderen ook de behoeften van de bewoners. Dit maakt dat er regelmatig opnieuw geëvalueerd moet worden waar het Kunstenplan zich op moet focussen voor de komende vier jaar.

Dit rapport beantwoordt de vraag over hoe het kunst- en cultuuraanbod de verbinding met de bewoners kan versterken. Verder is het rapport gebaseerd op deskresearch en straatinterviews met bewoners van het stadsdeel Centrum. Hierbij draaide het voornamelijk om de vraag over hoe kunst- en cultuurinstellingen een verbinding kunnen leggen met de bewoners. De straatinterviews vonden plaats op het Weesperplein en de Jordaan. In het cirkeldiagram zijn de leeftijdscategorieën van de geïnterviewden te vinden. Het rapport is onderverdeeld in vier hoofdthema's waar onder andere wordt besproken hoe de jongeren kunnen worden aangetrokken tot deze instellingen. Daarnaast wordt besproken hoe meer kansen kunnen worden gecreëerd voor jonge kunstenaars en er zullen aanbevelingen worden gedaan over hoe de bewoners aan informatie kunnen komen over het huidige aanbod. Tot slot wordt besproken hoe de kunst- en cultuurinstellingen toegankelijker kunnen worden gemaakt voor mensen die het financieel minder breed hebben.

Leeftijden geïnterviewde

Aantrekken van jongeren

Kunst en cultuur zijn twee concepten waarin veel jongeren niet geïnteresseerd lijken, wat een probleem vormt in Nederland. Vooral in Amsterdam met haar rijke kunst- en cultuursector is dit probleem duidelijk te zien. Het probleem kwam vooral in de straatinterviews naar voren.

Advies

Uit de interviews met jongeren kwam naar voren dat het overgrote deel van hen niet langer de 'klassieke kijkers' zijn, maar tegenwoordig meer interactie wensen (Veen & Jacobs, 2004, p. 14 & 15). De gemeente kan hierin bijdragen door meer te investeren in interactieve musea en de bestaande musea te adviseren interactieve aspecten te integreren in hun programma. Bovendien gaven enkele geïnterviewde studenten aan dat ze kunst en cultuur in de open lucht waarderen. Voor het bezoeken van een culturele instelling is over het algemeen veel tijd nodig. De studenten wensen daarom relatief spontane evenementen, zoals een openluchttentoonstelling.

Dat jongeren weinig interesse hebben in kunst en cultuur heeft meerdere oorzaken. De culturele instellingen spreken de jongeren minder aan. Dit komt doordat het aanbod van de meeste culturele instellingen bestaat uit kijken en lezen. Uit het onderzoek bleek namelijk dat de ideeën van jongeren over wat moderne, relevante kunst is, niet overeenkomen met de standaard kunstcriteria en dat de meeste tentoonstellingen en marketingmethoden niet aansluiten bij hun wereldbeeld. Daarnaast worden jongeren die culturele instellingen bezoeken, gedemotiveerd door het feit dat er weinig leeftijdsgenoten aanwezig zijn. Het is belangrijk om meer jongeren naar culturele instellingen te trekken, omdat kunst en cultuur een essentiële bouwstenen zijn voor de Nederlandse samenleving. Kunst en cultuur leiden tot een sterkere sociale cohesie, wat niet alleen op internationaal, maar ook op nationaal niveau invloed uitoefent. In een al maar polariserende samenleving is het van belang om een gemeenschappelijke bodem te creëren en hierbij is de hulp van kunst en cultuur gebaat (Trienekens, 2006). De jongeren vormen de toekomstige generatie. Om deze generatie zo rooskleurig mogelijk te maken, dient kunst en cultuur 'levend' te worden gehouden. De lage cultuurparticipatie van jongeren is ook een probleem dat al enige tijd wordt belicht. Het is bijvoorbeeld aangetoond in het onderzoek van Zuilen (1991), waaraan 39 scholieren van 16/17 jaar deel hebben genomen. Het artikel van Zuilen (1991) is vrij oud, dit is echter een terugkerend probleem, dat ook uit een iets recenter artikel van Voorpostel & van der Lippe (2001) is aangetoond.

Tabel 1: Cultuurparticipatie van jongeren in percentages (van Zuilen, 1991)

<i>Passieve cultuurparticipatie</i>	Nooit % abs.	Soms % abs.	Vaak % abs.
Bezoek aan toneel/ballet	69 (27)	28 (11)	3 (1)
Boeken lezen	10 (4)	54 (21)	36 (14)
Revue of show bezoeken	82 (32)	18 (7)	0 (0)
Klassiek concert bezoeken	95 (37)	2 (1)	3 (1)
Bioscoop bezoeken	10 (4)	64 (25)	26 (10)
Tv-kijken	0 (0)	33 (13)	67 (26)
Bibliotheek of kunstuitleen bezoeken	36 (14)	49 (19)	15 (6)

Tabel 2: Deelname aan de verschillende vormen van cultuur in percentages (Voorpostel & van der Lippe, 2001)

	Toneel	Klassiek concert	Museum	Bioscoop	Manifestatie
<i>1x per maand of vaker</i>	0,3	0,3	0,3	14,0	0,8
<i>4-11 keer per jaar</i>	1,2	0,8	6,3	45,6	1,4
<i>2 à 3x per jaar</i>	5,2	2,2	18,8	26,6	7,4
<i>1x per jaar</i>	5,1	2,0	15,1	3,7	16,2
<i>Minder dan 1x per jaar</i>	3,9	1,2	7,9	1,4	2,2
Totaal actieven	15,7	6,5	48,3	91,2	28,0

<i>Actieve cultuurparticipatie</i>	Nooit % abs.	Soms % abs.	Vaak % abs.
Fotograferen	64 (25)	28 (11)	8 (3)
Handwerken	74 (29)	23 (9)	3 (1)
Tekenen en schilderen	51 (20)	33 (3)	16 (6)
Zingen	95 (37)	3 (1)	2 (1)
Schrijven	28 (11)	39 (15)	33 (13)
Toneelspelen	80 (31)	18 (7)	2 (1)
Dansen	74 (29)	15 (6)	11 (4)

Bovendien kwam dit probleem in straatinterviews met jongeren, in een interview met een galerie-eigenares, maar ook in interviews met wat oudere mensen naar voren. Hoewel het geen nieuw probleem is, blijkt het nog steeds een actueel probleem. Uit het Kunstenplan 2021-2024 blijkt dat de gemeente Amsterdam al bezig is met het uitbreiden van de nachtcultuur, waar vooral jongeren aan deelnemen. Daarnaast laat de gemeente kunst en cultuur opnemen in het curriculum van scholen, wordt er gratis vervoer naar culturele instellingen geregeld en worden er cultuurvouchers uitgedeeld voor jongeren (Amsterdam, 2020). Door verschillende strategieën in het huidige beleid, wordt er ingezet op het aantrekken van jongeren naar culturele instellingen. Hierbij wordt echter niet op de behoeften van de jongeren gelet en zijn deze hierdoor niet terug te zien in het huidige aanbod.

Meer kansen creëren voor jonge kunstenaars

De kunst van jongeren is de kunst van de toekomst. Als zij weinig mogelijkheden krijgen om zichzelf en hun kunst te tonen en te ontwikkelen, heeft onze toekomst weinig actueel werk meer. Uit de straat interviews, het interview met de galerie-eigenares en het interview met de kunst- en cultuur regisseur, is gebleken dat zowel jong en oud graag meer kansen willen zien voor jonge kunstenaars.

Advies

Wat de gemeente kan doen om jonge kunstenaars te ondersteunen, is betaalbare expositieruimtes beschikbaar stellen aangezien veel expositieruimtes onbetaalbaar zijn voor beginnende kunstenaars. Als deze drempel wordt verlaagd, is kunst toegankelijker voor hen. Ook kan er een quotum worden ingesteld waarbij culturele instellingen een aantal werken van jonge kunstenaars moeten tonen. Op deze manier kan de gemeente Amsterdam de jonge kunstenaars op weg helpen en ervoor zorgen dat hun potentie wordt bereikt.

Tijdens het interview is gevraagd naar wat de respondent zou willen zien of hebben in de kunst- en cultuursector in Amsterdam. 40% heeft zonder enige sturing aangegeven dat er momenteel te weinig plek is voor de ontwikkeling van jonge kunstenaars en vinden dat er gelegenheid moet worden gecreëerd zodat zij zich kunnen uiten. De galerie-eigenares gaf aan dat jonge kunstenaars vaak tentoon worden gesteld bij galleries omdat dat een laagdrempelige manier is voor beginnende en gevorderde kunstenaars. Kunstenaars lopen echter vaak tegen een einde, aangezien galleries te laagdrempelig zijn en geen subsidie krijgen om deze kunstenaars te promoten. Omdat hun werk niet bekend is, komen deze ook niet terecht bij musea en haken jonge kunstenaars vaak af. Mason & McCarthy (2006) gaan in hun artikel eerst in op de relatie tussen musea en kunstgalerijen en hun potentiële publiek. In het bijzonder op de ondervertegenwoordigde sector van jonge bezoekers.

In het huidige kunstenplan heeft de gemeente al mooie dingen meegenomen, zoals het creëren van mogelijkheden voor kinderen om zich te ontwikkelen in kunst en cultuur (Amsterdam, 2020). Aanvullend zou het mooi zijn als Amsterdam ook de jonge kunstenaars hierin meeneemt. Momenteel wordt in het kunstenplan al gesproken over het geven van een andere rol aan verborgen broedplaatsen (Amsterdam, 2020).

Uitbreiding informatieverstrekking

Uit de straatinterviews is gebleken dat men moeite ervaart om een duidelijk beeld te kunnen krijgen over wat Amsterdam Centrum allemaal te bieden heeft. De bewoners gaven aan dat het lastig is om de kleinere en onbekende kunst- en cultuurinstellingen te vinden, doordat het stadsdeel Centrum veel internationaal bekende instellingen heeft. Ook kwam naar voren uit verschillende straatinterviews dat ze het vervelend kunnen vinden, als een instelling veel toeristen als bezoekers heeft. Zo blijkt dat een behoefte om makkelijker aan informatie te kunnen komen over het huidige aanbod aanwezig is.

Advies

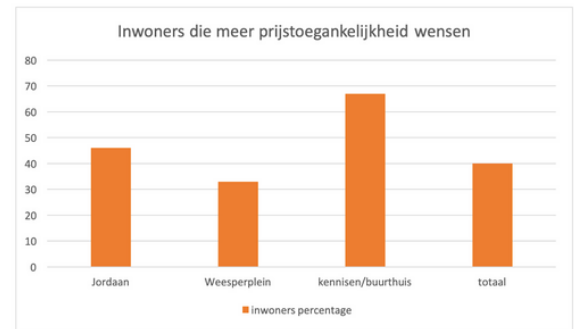
Om dit te kunnen verwezenlijken zou de Gemeente Amsterdam kunnen zorgen voor een nieuwsbrief, die om het halfjaar wordt verzonden naar de inwoners. In deze nieuwsbrief staat de informatie over de kleinere instellingen en wat zij dit jaar te bieden hebben. Dit kan ook worden gedaan voor de buurten en de verschillende culturele activiteiten die zij van plan zijn te organiseren.

Het vervullen van deze behoefte is van belang, zodat bewoners kunnen genieten van de kunst en cultuur die hun stad te bieden heeft. De Gemeente Amsterdam wil dat iedere Amsterdammer de kans krijgt om de kunst en cultuur van Amsterdam mee te krijgen (Amsterdam, 2020). Daarnaast komt erbij kijken dat als men meer cohesie ervaart in hun omgeving, de buurten minder snel overlast ervaren en er meer sprake is van participatie binnen de buurt (Dijk & Jong, 2008).

Toegankelijkheid bevordering voor mensen met een kleine portemonnee

De minder welvarende gemeenschap is nog niet genoeg betrokken bij kunst en cultuur, in 2020 was dit 12% van de inwoners van Amsterdam Centrum (Amsterdam, 2022).

Veel mensen op straat gaven aan dat de oorzaak hiervan is dat kunst en cultuur te duur is, waardoor ze het niet kunnen betalen. Ook uit onderzoek is gebleken dat inkomen een factor is die kan beïnvloeden of, hoe of hoe vaak mensen deelnemen aan kunst en cultuur (Walker & Scott-Melnyk, 2001, p. 48).

Advies

Om mensen met een kleine portemonnee bij Kunst en cultuur te betrekken biedt de gemeente in het huidige beleid al een stadspas aan (Amsterdam, 2023).

Het is misschien niet duidelijk genoeg dat mensen er recht op hebben en hoe de stadspas werkt. Een oplossing hiervan kan zijn een jaarlijkse brief sturen naar de inwoners die recht hebben op de stadspas.

Daarnaast is de stadspas in het huidige beleid niet beschikbaar voor studenten (Amsterdam, 2023b). Studenten hebben vaak minder te besteden, terwijl juist voor deze groep een stadspas belangrijk is. Aangezien niet ieder museum studentenkorting aanbiedt. Om meer aandacht te vestigen op de stadspas, kunnen musea duidelijker aangeven dat ze de stadspas accepteren.

Het advies dat gegeven is in de voorgaande alinea is belangrijk omdat kunst toegankelijk moet zijn voor iedereen. Er kan veel geleerd worden van kunst en cultuur en men wordt blootgesteld aan nieuwe inzichten. Deelnemen aan kunst en cultuur is dus goed voor de ontwikkeling. Het "helpt mensen zich te identificeren met hun persoonlijke erfgoed en de grote gemeenschap waarin ze leven, waardoor attitudes, waarden en sociale banden worden aangemoedigd die ten grondslag liggen aan een goed functionerende samenleving" (Walker & Scott-Melnyk, 2001, p. 11). Deze mogelijkheid tot zelfontwikkeling en verbinding met de gemeenschap moet voor iedereen toegankelijk zijn, niet alleen voor mensen met een hoger inkomen.

Voor gezinnen kunnen de prijzen al snel een probleem vormen.

Een dagje Nemo is bijvoorbeeld een leuk gezinsuitje. Een ticket voor kinderen vanaf 4 jaar kost 17,50 (Tickets en prijzen- NEMO Science Museum, z.d.). Deze prijs is redelijk voor een kaartje, maar als je met een gezin van 4 gaat, kost het uitje al snel 70 euro. Dit kunnen veel gezinnen niet betalen, terwijl kunst en cultuur juist voor de ontwikkeling van kinderen belangrijk is.

Conclusie

Al met al, blijkt dat de Gemeente Amsterdam al veel beslissingen heeft genomen om de verbinding te bevorderen tussen de bewoners en kunst en cultuur. Ondanks deze inzet blijken verschillende verbeterpunten aanwezig te zijn. Allereerst zijn jongeren nog niet voldoende betrokken met kunst en cultuur. De deelname van jongeren kan worden aangemoedigd door het toevoegen van interactieve aspecten bij bestaande musea en het organiseren van openluchttentoonstellingen. Daarnaast blijkt dat men het belangrijk vindt dat jonge kunstenaars meer kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Dit kan worden aangepakt door het beschikbaar stellen van betaalbare expositieruimtes en het stellen van een quotum. Ook komt naar voren dat de bewoners moeite ervaren met het verkrijgen van informatie over het gehele aanbod van Amsterdam. Hiervoor zou de gemeente nieuwsbrieven kunnen sturen naar de inwoners waar het aanbod wordt bekendgemaakt. Tot slot werd aangegeven dat kunst en cultuur als duur wordt ervaren. Zo kan het helpen om duidelijk te maken over hoe de stadspas werkt en wie er recht op hebben.

Literatuurlijst:

Amsterdam. (2023, 17 januari). *Haal alles uit de stad met je Stadspas*. Amsterdam.nl. Geraadpleegd op 23 januari 25AD, van <https://www.amsterdam.nl/stadspas/>

Amsterdam. (2023b, 26 januari). *Stadspas aanvragen*. Amsterdam.nl. <https://www.amsterdam.nl/werk-inkomen/hulp-bij-laag-inkomen/regelingen-alfabet/stadspas-groene-stip/stadspas-aanvragen/>

Armoedemonitor 2021: *Kerncijfers Armoede in Amsterdam* | Website Onderzoek en Statistiek. (2022, 9 december). <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/armoedemonitor-2022>

David D.M. Mason & Conal McCarthy (2006) *'The feeling of exclusion': Young peoples' perceptions of art galleries*, *Museum Management and Curatorship*, 21:1, 20-31.
De kracht van kunst op leefbaarheid in wijken. (n.d.). Movisie. <https://www.movisie.nl/artikel/kracht-kunst-leefbaarheid-wijken>

Dijk, M. van, & Jong, M. de. (2008). *Sociale cohesie vermindert overlast in arme wijken*. *TPEdigitaal*, 2(2).
https://www.tpedigitaal.nl/sites/default/files/bestand/sociale_cohesie_vermindert_overlast_in_arme_wijken.pdf

Ekker, J. P. (2020, 15 juni). *Amsterdam zet in op inclusie met kunstsubsidies*. *Het Parool*. <https://www.parool.nl/kunst-media/amsterdam-zet-in-op-inclusie-met-kunstsubsidies~b60c4fc3/>

Gemeente Amsterdam, G. (2020). *De kracht van kunst en cultuur*. Hoofdlijnen Kunst En Cultuur 2021-2024.

Malin, H. (2015). *Arts Participation as a Context for Youth Purpose*, *Studies in Art Education*, p. 268-280.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00393541.2015.11518968>

Tickets en prijzen – NEMO Science Museum. (z.d.). <https://www.nemosciencemuseum.nl/nl/bezoek/tickets-en-prijzen/>

Trienekens, S. (2006). *Kunst en sociaal engagement* (1ste editie). Cultuurnetwerk Nederland, Utrecht. <http://www.urbanparadoxes.nl/wp-content/uploads/2012/07/2006-cultuur+educatie-17-Cultuurnetwerk-Nederland.pdf>

Van den Broek, A. (2021). *Wat hebben mensen met cultuur?* Culturele betrokkenheid in de jaren 10. Sociaal en Cultureel Planbureau.

Veen, W., & Jacobs, F. (2005). *Leren van jongeren: een literatuuronderzoek naar nieuwe geletterdheid*. SURF Onderwijsreeks Nov 2005.

Voorpostel, M., & Lippe, van der. (2001). *Jongeren en cultuur. Een verklaring voor verschillen in deelname aan elite en populaire cultuur*. rug. Geraadpleegd op 26 januari 2023, van <https://ugp.rug.nl/MenM/article/view/37043/34573>

Walker, C.K., & Scott-Melnyk, S. (2001). *Reggae te Rachmaninoff: How and Why People Participate in Arts and Culture*. Building Arts Participation. New Findings fromd the Field. ERIC.

Wijk Jordaan (gemeente Amsterdam) *in cijfers en grafieken* (update 2023!). (2023, 21 januari). AlleCijfers.nl. <https://allecijfers.nl/wijk/jordaan-amsterdam/>

Zuilen, D. van (1991) 'Zorg en cultuur: cultuurdeelname van jongeren (2)'. In: Boekmancahier, jrg. 3, nr. 7, 37-54.

Bijlage B Stadsdeel Centrum – Foam

Werkgroep 3

Team 4

20/01/2023

LallaRifa Bakker

Caglanur Öztürk

Jerom Thiruchelvam

Daniela de Zwart

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Betekenisgeving	3
Ervaring huidig aanbod <i>Bereik</i>	4
Belemmeringen <i>Prijs</i> <i>Toegankelijkheid</i> <i>Laagdremkelig</i>	4
Behoeftes <i>Laagdremkelig aanbod</i>	5
Conclusie	5
Literatuurlijst	6

Inleiding

In deze bijlage zal worden besproken welke bevindingen zijn opgedaan aan de hand van het veldwerk dat afgelopen week is uitgevoerd. Het veldwerk was bedoeld om een beter begrip te krijgen over wat de bewoners van Amsterdam verstaan onder kunst en cultuur, wat hun behoeftes zijn en of deze worden vervuld. Hierbij gaat het ook om op welke manieren dit wordt gedaan. Daarnaast is bevraagd in hoeverre de bewoners bekend zijn met het huidige aanbod van culturele instellingen. Het veldwerk heeft plaatsgevonden in de buurten: Weesperplein en de Jordaan. Er is gekozen voor het Weesperplein, omdat de UVA en HVA hier verschillende locaties hebben. Dit maakte de metrohaltes een geschikte plek om de Amsterdamse studenten tegen te komen en de bewoners ook. De Jordaan is gekozen, doordat hier bewoners zijn van verschillende migratieachtergronden en leeftijdscategorieën (AlleCijfers.nl, 2023). Op Weesperplein heeft het veldwerk dinsdagmiddag en woensdagochtend plaatsgevonden, om zoveel mogelijk mensen te treffen die naar school of werk gingen. Op de Jordaan vond het veldwerk plaats op dinsdagavond en woensdagmiddag om de bewoners te treffen die van school of werk terugkeerden.

Betekenisgeving

Bij de betekenisgeving van kunst en cultuur wordt vaak gedacht aan musea, bioscopen, theaters, muziek, dans, beeldende kunst en schilderen (n.b., 2018). In de interviews kwamen echter ook niet veel benoemde concepten zoals onderwijs, literatuur en het uitgaansleven naar voren. Kunst en cultuur werd door sommigen ook gedefinieerd als iets dat iemand zelf maakt of als iets waar mensen hun creativiteit in uiten. Tijdens de interviews met de respondenten kwam ook veelvuldig naar voren, dat kunst en cultuur eigenlijk brede begrippen zijn, die veel activiteiten omvatten. Een opmerkelijke betekenis dat is bijgebleven is dat kunst en cultuur iets is dat ons op andere gedachten brengt of onze horizon verbreedt. Hieruit valt te concluderen dat de bewoners bij de concepten kunst en cultuur een divers, maar ook een breed beeld hebben.

Ervaring huidig aanbod

Uit de interviews die we de afgelopen week hebben gehad met de bewoners van het centrum, zijn we tot de conclusie gekomen dat er verschillende aspecten terugkerend zijn. De gesproken respondenten gaven aan dat het huidige aanbod erg uitgebreid is en dat er vrijwel altijd iets te doen is wat hen aanspreekt. Dit was volgens hen zo, omdat het aanbod erg divers is. Bepaalde respondenten gaven aan dat ze proberen te zoeken op internet wat er op een bepaalde avond te doen is, maar doordat er zoveel verschillende activiteiten zijn, ervaren zij moeite in het maken van keuzes. Dit resulteert in dat het voor hen niet overzichtelijk is en ze snel hun zoektocht opgeven. Daarentegen is het aanbod voor mensen met een horende of visuele beperking schaars, waardoor het zou worden gewaardeerd als er meer audio ondersteuning zou zijn voor hen.

Bereik

De respondenten komen vaak advertenties voor culturele instellingen en activiteiten tegen op Facebook, Instagram en posters en borden door de stad heen, voornamelijk bij het openbaar vervoer in de buurt. Naast de bekende musea zoals Rijksmuseum, Madame Tussauds, Anne Frank Huis, Amsterdams museum en Moco, is het voor velen niet duidelijk wat het kunstaanbod is. Respondenten gaven aan ook kleinere instellingen te willen kunnen vinden.

Belemmeringen

Prijs

Vervolgens zijn ook vragen gesteld omtrent factoren die de bewoners van Amsterdam eventueel tegenhouden om culturele instellingen te bezoeken. Wat veelvuldig naar voren kwam was de prijs. Bewoners gaven aan kunst en cultuur erg duur te vinden. Ook mensen die dit wel kunnen veroorloven geven aan dat kunst ook toegankelijk moet zijn voor mensen die dit niet kunnen betalen. Ook de kunst en cultuurregisseur van Amsterdam gaf aan dat dit een factor kan zijn waarom bewoners geen bezoek brengen aan culturele instellingen. Gemeente Amsterdam biedt al een stadspas aan (Amsterdam, 2023), maar wellicht dat het niet voor iedereen die in aanmerking komt bekend is dat ze hier recht op hebben.

Toegankelijkheid

Naast de prijs was toegankelijkheid voor bewoners met een visuele beperking ook een factor die een rol speelde bij het maken van de keuzes om een bezoek te brengen. Er werd door een medewerker van een blindenorganisatie aangegeven dat het aanbod beperkt is, terwijl blinde mensen kunst en cultuur wel heel leuk vinden als er gewerkt wordt met geluid en beschrijvingen. Deze audiodescriptie is cruciaal als je musea toegankelijker wilt maken voor mensen met een visuele beperking (Hutchinson & Eardley, 2020).

Hoogdrempelig

Tot slot werd aangegeven dat culturele instellingen gezien kunnen worden als hoogdrempelig. We kregen te horen dat kunst best elitair gevonden wordt. Bewoners gaven aan het fijn te vinden als de sfeer van de instellingen wat opener en laagdrempeliger zou zijn.

Behoeftes

Een behoefte die terugkerend is onder de bewoners van Amsterdam is dat respondenten vinden dat jongeren in de kunst volgens hen meer ondersteund moeten worden. Ze willen plekken zien waar beginnende kunstenaars terecht kunnen en zich kunnen ontwikkelen binnen deze broedplaatsen. Ook willen respondenten interactieve kunst integreren in het huidige aanbod. Ze willen zich betrokken voelen bij de kunst en actief meedoen. Er wordt aangegeven dat ze daar eerder naartoe zouden gaan dan een “klassiek” museum, waar het voornamelijk blijft bij enkel beschouwen. Op deze manier trekken musea meer jongeren aan en worden bewoners meer gemotiveerd en betrokken bij kunst en cultuur.

Laagdrempeliger aanbod

Een ander terugkerend onderwerp is dat de bewoners veel musea hoogdrempelig vinden en meer behoefte hebben aan relatief kleine en onbekende theaters en musea. Het is volgens hen zonde dat die wegvallen en ze zouden graag deze ook gesubsidieerd zien worden. Aansluitend, vinden de respondenten de prijs te hoog. Velen geven aan dat ze een betere regeling willen voor mensen die het zich niet kunnen permitteren om naar musea te gaan.

Conclusie

Al met al blijkt dat de bewoners van het stadsdeel Centrum zich aangetrokken voelen tot het aanbod van wat Amsterdam te bieden heeft. Zij vinden het aanbod divers genoeg en dat voor ieder zijn wil, iets te vinden valt. Daarentegen ondervinden zij wel een aantal belemmeringen, zoals de hoge prijzen, de restricties voor mensen met een beperking en de elitaire sfeer die kan heersen bij bepaalde instellingen. Het blijkt dat tevens een behoefte aanwezig is om makkelijker informatie te vinden over minder bekende instellingen in plaats van alleen de grote namen. Ook willen zij dat er meer aandacht wordt geschonken aan jonge kunstenaars, zodat zij ook kunnen groeien in de wereld van kunst.

Literatuurlijst:

AlleCijfers.nl. (2023). *Wijk Jordaan (gemeente Amsterdam) in cijfers en grafieken*. AlleCijfers.nl. Geraadpleegd op 23 januari 2023, van <https://allecijfers.nl/wijk/jordaan-amsterdam/>.

Amsterdam. (2023, 17 januari). *Haal alles uit de stad met je Stadspas*. Amsterdam.nl. Geraadpleegd op 23 januari 25AD, van <https://www.amsterdam.nl/stadspas/.nl>

Hutchinson, R. S., & Eardley, A. F. (2020). *The Accessible Museum: Towards an Understanding of International Audio Description Practices in Museums*. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 114(6), 475–487. <https://doi.org/10.1177/0145482x20971958>

n.b., M. (2018, 20 december). *De definitie van kunst*. *Kunstuitleen*. Geraadpleegd op 25 januari 2023, van <https://kunstuitleen.nu/de-definitie-van-kunst/>

Bijlage C Stadsdeel Centrum – Foam

Werkgroep 3

Team 4

02/02/2023

LallaRifa Bakker

Caglanur Öztürk

Jerom Thiruchelvam

Daniela de Zwart

Ten eerste is per e-mail contact gelegd met de door de gemeente gegeven contactpersoon van Foam, waarin werd gevraagd of er een telefoongesprek gehouden kon worden met een medewerker van Foam. Vervolgens werden we doorverbonden naar iemand die deel uitmaakt van de directie waarmee een kort verkennend gesprek heeft plaatsgevonden in december. In dit gesprek draaide het vooral om de programmering en bezigheden van Foam. In januari is de contactpersoon vanuit Foam, gemaild om een afspraak te maken voor een bezoek en een gesprek met de directie van Foam.

In de eerste week van januari hebben we Foam bezocht en is er een interview met de marketingmanager gehouden. Tijdens dit interview zijn vragen gesteld over Foam als museum en over de verbinding van Foam met hun stadsdeel. Daarnaast hebben wij vragen gesteld over hoe zij zich als instelling aansluiten bij de identiteit van "de Amsterdammer". Ook is besproken hoe corona en de inflatie invloed hebben gehad op de instelling. Vervolgens is er gesproken met een galerij-medewerker. Aan haar is gevraagd wat ze van het museum vindt, waarom ze hier werkt en hoe Foam zich volgens haar onderscheidt van andere musea. Opvallend is dat Foam erg open was over hun bezigheden en dat ze erg benieuwd waren naar ons onderzoek.

In de tweede week van januari zijn vragen geformuleerd voor de straatinterviews en de sleutelinformant. De vragen waren vooral gericht op de betekenisgeving, belemmeringen en behoeftes van de persoon omtrent kunst en cultuur. Voor het werven van respondenten voor de interviews, viel de keuze op de locaties Weesperplein en de Jordaan. De keuze voor Weesperplein was gemaakt vanuit het idee dat er veel jongeren uit Amsterdam zouden zijn, vanwege de vele hogescholen en de UvA die er gelegen zijn. De keuze voor Jordaan valt te verklaren vanuit de gedachte dat er veelal lokale bewoners zijn in vergelijking met andere plekken. Op dinsdagmiddag en woensdagochtend werd veldonderzoek gedaan op Weesperplein om de mensen proberen te treffen die naar school of werk gingen. Op dinsdagavond en woensdagmiddag werd er veldonderzoek in de Jordaan gedaan om de bewoners te treffen die van school of werk terugkeerden.

In het begin van de veldwerkdag op dinsdag middag op Weesperplein is geprobeerd de gebiedsmakelaars van Amsterdam centrum te bereiken per telefoon, maar dit had geen succes. Daarna gingen we over op straatinterviews. Tijdens de straatinterviews kwam steeds een typerend probleem van centrum naar voren: toeristen. Ook hadden veel mensen geen zin in de interviews, wat voor demotivatie op eerste veldwerkdag zorgde. De tweede veldwerkdag ging wat beter, doordat we meer de woonwijk in gingen en wegbleven van de winkelstraten. Dit resulteerde in meer respondenten. Bovendien 2 teamgenoten een galerie binnengelopen en heeft er een gesprek plaatsgevonden met de galerie-eigenares. De derde veldwerkdag zijn buurthuizen bezocht, maar alleen in één buurthuis kon iemand geïnterviewd worden. Dit kwam doordat het andere buurthuis gesloten was en nog een ander buurthuis een nieuwjaarsborrel had.

Na de mislukte pogingen om een sleutelinformant te vinden, hebben we samen met het andere Centrum-team de kunst en Cultuurregisseur van Amsterdam via een zoomgesprek geïnterviewd. Daarnaast is een poging gedaan de programma manager kunst en cultuur van Amsterdam te bereiken, maar zij had geen tijd.

Tijdens het veldwerk hebben we rekening gehouden om diverse mensen te interviewen. Na een interview met een jong iemand gingen we bijvoorbeeld op zoek naar een ouder iemand etc. Dit is naar onze mening redelijk goed gelukt. Er zijn personen van kleur, ouderen, jongeren en ook mensen van middelbare leeftijd geïnterviewd. De gegevens van de respondenten zijn zo weinig mogelijk gedeeld.

Over het algemeen valt er niets te klagen over veldwerkdagen, alleen is een tip om bij een volgend onderzoek de locaties beter te bestuderen, zodat het probleem van toerisme verkleind wordt.

Basisinformatie:

- Woont u hier in de buurt/Bent u woonachtig in Amsterdam?
  - Stel de vragen
  - Hoe oud bent u?
  - Wat is uw afkomst?

Street Interview:

Gespreksonderwerp 1 - Kennis en ervaring met cultuurbeleving

1. Wat valt er volgens/verstaat u onder kunst en cultuur?
2. Via welke platforms bent u op de hoogte gesteld van het aanbod van culturele instellingen (musea, theaters, bioscopen enz.)?/ Hoe kent u de culturele instelling?
3. Gaan er in uw omgeving veel mensen naar een culturele instelling?
4. Hoe vaak doet u een culturele activiteit in uw vrije tijd?
  - Zo ja, wat doet u dan?
  - Zo nee, waarom niet?

1. Heel veel, musea met kunst, schilderijen, beeldvorming, muziek, theater, concerten, festivals, feestdagen en bepaalde dingen op televisie, eten, dans. Eigenlijk vallen heel veel dingen eronder vooral uiting van creativiteit.
2. Instagram, email (pushberichten), Facebook, televisie, posters en borden door de stad heen, internet banner reclames.
3. Vooral gerelateerd aan muziek dus concerten feesten en festivals. Daaromheen ook theater en musea maar normaal vooral muziek.
4. 1 keer per maand

1. Best wel breed, alles wat een creatieve ondertoon heeft dus muziek, dans, kunst, architectuur.
2. Ligt eraan, af en toe aanbevolen posts op Instagram. Als je zelf wil doen kijk je op internet en borden in het openbaar vervoer en in de stad. Ook in magazines en op televisie. Eigenlijk overal wel.
3. Ja, ze vindt van wel. Haar ouders zijn cultureel onderlegd en haar vrienden en vriend vinden het ook altijd wel leuk.
4. Nu minder omdat ze werkt, naar ongeveer 1 a 2 keer per maand.

Gespreksonderwerp 2 - Meningen over huidig aanbod

1. Wat vindt u van het kunst- en cultuuraanbod in Amsterdam?
2. Sluit het kunst- en cultuuraanbod goed aan op uw behoeftes?
  - Zo ja, op welke manier?
  - Zo niet, waarom niet?
3. Heeft u het afgelopen jaar gebruik gemaakt van een culturele instelling, zoals een museum, theater, optreden?
  - Hoe was uw ervaring?
4. Als u zou mogen bepalen, wat zou u dan in de kunst- en cultuursector in Amsterdam willen zien of hebben?

1. Wel leuk, in vergelijking met andere steden in Nederland hebben we het meeste aanbod.

2. In het algemeen wel, Rijksmuseum is top en er zijn veel concerten omdat alle internationale artiesten hierheen komen. Musicals en theaters vallen wel achter ten opzichte van bijvoorbeeld Utrecht en Eindhoven.

3. Top, concert van Ed Sheeran in de arena is een goed voorbeeld van hoe artiesten snel naar Amsterdam komen, theatervoorstelling in Carré was ook erg leuk. Rijksmuseum bezoek was erg speciaal omdat ze na sluitingstijd erin mocht.

4. Musea zitten we goed wat haar betreft, wat ze wel mist is meer musicals die ook vast draaien zoals in het Beatrix Theater.

1. Heel groot en breed. Amsterdam maakt de drempel naar kunst wat lager dus je hebt veel diversiteit en niet alleen klassieke kunst als het ware. Ook veel musea zijn ingericht op jongeren en toeristen dus voor ieder zit er wel wat bij.

2. Ja, omdat de drempel zo laag is kan ze ook snel in het weekend naar een tentoonstelling of lichtshow. Als je iets specifiek zoekt, is dat altijd te vinden in Amsterdam.

3. Ze is naar Fabrique Lumière geweest wat een lichtshow is van Gustav Clint. Ook naar festivals is ze veel gegaan. Ook naar concerten gaat ze vaak.

4. Omdat er veel is is het lastig om te kijken wat er nog eventueel bij kan. Ze heeft het gevoel dat er vooral per doelgroep gekeken wordt naar wat er interessant is in plaats van voor de gehele bevolking. Dit kan ook, geeft ze aan, omdat ze wellicht in een specifieke doelgroep valt en het andere aanbod niet opvallend is.

Gespreksonderwerp 3 - Successen en belemmeringen in het aanbod

1. Zijn er aspecten die u tegenhouden bij het maken van de keuzes om wel/niet naar een kunstinstelling te gaan?
    - Welke zijn dat?
  2. Wat zijn redenen die u motiveren om naar een kunstinstelling toe te gaan?
  3. Welke instelling zou u aanraden en waarom?
-
1. Geld, kunst is duur. Als student heb je wel kortingen wat het makkelijker maakt om daarheen te gaan. Een concert is alleen 60-70 euro voor een paar uur en dat is dus wel iets voor een paar keer per jaar omdat het anders niet valt in het budget.
  2. De entertainment, gewoon omdat ze het leuk vinden en niet om dingen te leren.
  3. Veel, het Rijksmuseum is een van de mooiste musea waar ze ooit is geweest. Iedere Amsterdammer moet 1 keer naar het Anne Frank Huis. Dat zijn de 2 belangrijkste.
-
1. Ja, de prijs ligt in Amsterdam hoger dan de rest van Nederland. Vooral omdat een museumbezoek vaak hooguit een paar uur is.
  2. Interesse, het is oprecht leuk om ervaringrijk te zijn en nieuwe dingen te leren. Ook is het een leuk uitje met vrienden dat bijdraagt aan het sociaal culturele aspect.
  3. Rijksmuseum en Anne Frank is een aanrader. Verder is Amsterdam perfect om veel te proeven met mensen om je heen en iets wat je goed kunt delen met anderen. Haar advies is vooral: ga er lekker op uit en kijk wat je aanspreekt.

Sleutel Informant:

Gespreksonderwerp 1 - Kennis en ervaring met cultuurbeleving

1. Wat valt er volgens u onder kunst en cultuur?
2. Probeert u anderen, zoals vrienden of familieleden, te motiveren om culturele instellingen te bezoeken?
  - Zo ja, welke raadt u dan meestal aan en waarom?
3. Op welke plekken worden er genoeg kunst- en cultuur gelegenheden aangeboden?
4. Maakt u gebruik van de Stadspas?
5. Hoe probeert u op de hoogte te blijven van het aanbod van kunst- en cultuur in de regio?
6. Kunnen mensen op dit moment ergens aangeven waar ze behoefte aan hebben bij de gemeente (omtrent kunst & cultuur)?
7. Heeft de kennis die u heeft over het aanbod van kunst- en culturele instellingen te maken met de mensen met wie u omgaat?

Gespreksonderwerp 2 - Meninge n over huidig aanbod

1. Welke positieve aspecten en verbeterpunten valt u op tijdens uw bezoek aan de kunst gelegenheden waar u heengaat?
  - Zo ja, kunt u die benoemen en waarom heeft u deze aspecten benoemd?
  - 2. Vindt u het belangrijk dat bewoners van Amsterdam regelmatig kunst gelegenheden bezoeken?
  - Waarom wel/niet? (Wat zou kunst en cultuur volgens u kunnen bieden aan Amsterdamse bewoners?)
3. Wat zou u graag vaker terug willen zien binnen kunst en cultuurorganisaties?
4. Hoe verbonden voelt u zich met het kunst- en cultuuraanbod van Amsterdam?
  - Wat kan ervoor zorgen dat u zich meer verbonden voelt hiermee?
  - 5. Hoe ziet de buurt eruit vanuit het perspectief van een bewoner?
    - Is het een veilige buurt?
    - Is er veel onderlinge communicatie tussen bewoners?
    - Welke maatschappelijke problemen zijn aanwezig in de buurt? Welke wijken?
6. Is het kunst- en cultuuraanbod volgens u met de tijd verbeterd of verslechterd?
  - Wat is volgens u verbeterd/verslechterd?
7. Heeft u slechte ervaringen omtrent kunst en cultuur?
  - Wat is hier de reden van?
8. Zijn er bepaalde aspecten die u anders wenst te zien in de kunst- en cultuursector in Amsterdam?
  - Zo ja, kunt u hier een voorbeeld van geven?

9. Welke aspecten van kunst en cultuur sluiten goed aan bij de Amsterdammers?
10. Hoe belangrijk vindt u het dat u uw eigen kunst en cultuur kunt uitoefenen binnen activiteiten van kunst- en cultuurorganisaties?

Gespreksonderwerp 3 - Successen en belemmeringen in het aanbod

1. Wat zijn dingen die cultuurinstellingen in deze buurt goed doen?
2. Ziet u vaak reclame van een bepaalde cultuurinstelling voorbij komen?
3. Heeft deze reclame geholpen met u aantrekken naar deze culturele instelling?
  - Waarom wel of niet?
4. Zijn er ook instellingen aan u aangeraden door mensen in uw omgeving?
  - Zo ja, welke en waarom?
5. Wat denkt u dat een reden is dat bepaalde mensen geen gebruik maken van de culturele instellingen?
6. Wat zou een oplossing kunnen zijn voor deze belemmeringen?
7. Wat zou mensen het gevoel geven dat ze gehoord worden en hun meningen worden meegenomen in de oplossingen hiervan?